

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Incllyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
proprietary Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput XXVI. (a) Idem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

nec exigendi procuraciones. Juxta quam temporum verietatem accipiendi sunt textus in cap. dilecto, de offic. Archid. cap. constitutus 8. de relig. dom. cap. 7. de penis. Unde apparet verus sensus præsentis textus, in ejus enim specie Episcopus Cenomanensis cum visitaret monasterium Sancti Petri de Cultura, exigebat procuraciones ab ipsis monachis; Abbas autem eas solvere renuebat, quia monasterium illud erat in ipsis suburbis Cenomanensibus; unde in ejus visitatione nullas expensas faciebat, siquidem domi remanebat: atque ita cum nullas in itinere expensas faceret, jus procuraciones exigendi non habebat. Asserebat etiam jam a longo

tempore procuraciones solutas non fuisse; unde intendebat, eas injustè exigi ab Episcopo: sed cum procuratio sit annexa visitationi, eo quod qui seminat spiritualia, debet percipere temporalia, ex traditis supra in cap. cum Apostolus; & hæc ratio æquè militet siue Ecclesia sit intra, vel extra urbem; & etiam quia solvitur à subjectione, ut eo etiam commentario probavi, inde rectè Honorius III. decrevit, monachos ipsos debere procuracionem præstare, nec tempus longum, per quod eam non præstiterunt, illis suffragari, cum circa procuraciones visitanti præstandas non errat præscriptio, ut probavi in cap. cum ex officio, de præscript.

C A P U T XXV.

(a) Gregorius IX.

CUm nuper Archiepiscopus Beneventanus Beneventanam provinciam visitaret. *Et infra:* Mandamus, quatenus cum eundem Archiepiscopum siue auctoritate propria, siue nostra Beneventanam provinciam contigerit visitare, procuraciones ratione visitationis debitas juxta facultates Ecclesiarum vestrarum exhibeatis eidem. Alioquin sententiam, quam ipse ritè tulerit in rebelles, ratam habebimus, & faciemus auctore Domino inviolabiliter observari.

N O T Æ.

1. (a) **G**regorius IX.] Cum non habeamus epistolam ipsius Pontificis, certò agnoscere non possumus Prælatos quibus in præsentis rescribit: tantum ex textus serie colligitur, loqui

cum subditis ipsius Archiepiscopi Beneventani. Beneventum autem, vulgò Benevento, est Metropolis Italiae, cujus Ecclesia olim erat Canonico-regularium, ut refert Pennotus lib. 2. histor. Canonic. regul. cap. 29. num. 4. Commentarium hujus textus dedi supra in cap. supra.

C A P U T XXVI.

(a) Idem.

Cum Canonici majoris Ecclesie quandam summam pecunie pro pensione Ecclesie tue debitam aliquot annis persolveris, & iidem summam illam ex integro de meliori moneta exigant solvi tibi: Tibi damus nostris litteris in mandatis, ut Canonicos illos solutione prioris pecunie, vel si non sit in usu, æstimatione pensionis antiquæ facias manere contentos.

N O T Æ.

1. (a) **I**dem.] Gregorius IX. videlicet, nec amplius ex littera constat, videlicet nec de personis cum quibus loquitur Pontifex, nec de moneta juxta quam pensio solvebatur, aut regione ubi casus hic contigit: ex littera tamen à Raymundo relata apparet, quod quidam per aliquot annos persolvit Canonicis certæ Ecclesie Cathedralis annuatim quandam summam pecunie pro pensione illi debita; solvit videlicet mille regales monete minoris: pone quod solvit centum uncias argenti, quæ pendebant totam summam, videlicet mille regales, quia tunc temporis singulæ uncia æstimabantur decem regalibus argenteis; sed cum postea minoris fuisset valor uncia argenteæ ad octo regales, vel vilis materia immixta veteri monete adempta fuisset, quo purior, & perfectior moneta

maneret, Canonici illius Ecclesie intendebant exigere mille regales argenteos in nova moneta, scilicet centum viginti & quinque uncias signatas pro centum, quas olim exigebant: de quo casu cum consultus fuisset Gregorius, respondit Canonicos contentos esse debere moneta antiqua minoris ponderis, vel deterioris metalli, si inveniri possit, vel si in totum abrogata fuit lege Principis, reducendam esse novam ad portionem, & æstimationem veteris, ut qui pensionem solvebat, non gravetur ad plusquam ad id, quod solvebat tempore constitutæ pensionis in veteri moneta; sed si non est idem textus qui tribuitur Urbano III. in cap. 3. hoc tit. in 2. collection. valde similis est. Verba refero: [Querelam P. Presbyteri Sancti Petri accepimus, quod cum Canonicis Debore certam summam pecunie pro pensione Ecclesie suæ aliquot persolvisset annis, iidem Canonici ab eo summam

summam illam ex integro de Parisiensi moneta exigunt sibi solvi; licet ea melior sit illa, quam pro pensione prædicta solvere consuevit. Quia igitur in hoc idem presbyter contra iustitiam gravatur: disc. v. per A. l. m. quat. si verum est quod asseritur, Canonicos illos antiquâ pensione cogatis, ap. cess. manere contentos.]

(b) *Pro pensione.* Pensionis variæ exceptiones sunt: nonnunquam accipitur pro mercede habitationis ædium, ut in *l. lecta, §. igitur, ff. de rebus creditis*; aliquando pro præstatione certis temporibus, & terminis divisa, *l. 3. ff. de annuis legat. l. 8. §. si annua, ff. de pignovatitia, l. defuncta 48. ff. de usufruct.* In hoc Canonico iure passim accipitur pro certa parte fructuum alicujus beneficii in alterius favorem reservata, ut in *cap. nisi essent, & aliis congestis, de prob.* In præfenti autem accipitur pro censu annuatim solvendo Ecclesiæ Cathedrali, ut etiam accipitur in *cap. 2. de his que sunt à Prælatiis*, ut ita accipiatur textus hic juxta rubrum sub quo jacet.

COMMENTARIUM.

³ *Conclusio traditur. & probatur.* **E**x hoc textu sequens communiter deducitur assertio: *Pensiones antiquæ juxta antiquam monetam sunt solvende; & si non est in usu, ad ejus estimationem.* Quæ assertio probari potest ex *cap. olim, hoc tit. Clement. 2. de decimis, cap. 2. de maledicis, cap. querelam, de elect. l. si voluntate, C. de rescind. l. creditor, ff. de solut. l. penult. C. eodem tit. & argumento deducto à mensuris ad pondera, seu nummos, ex *l. 2. ad finem, tit. 13. lib. 5. recopil.* Illustrant ultra congestos in præfenti à Barbofa, Fachineus *lib. 2. contr. cap. 10. Cevallos commun. quest. 219. num. 2. Pirrus Maurus de solut. cap. 27. per tot. Alex. Ludovivius decis. 41. Felicianus de censib. lib. 4. cap. unic. num. 28. Faber in lib. de variis nummis, cap. 4. ferè per tot. & cap. 11. num. 20. & cap. 21. num. 13. plures ex moralistis apud Dianam p. 8. tract. 7. resol. 18. Ezpeleta in tractatu patrio idiomate scripto, cui titulus, Resoluciones morales sobre las vacas de la moneda. David Argent. in *l. Paulus, ff. de solut. Penna decis. 5. Robertus lib. 1. ver. judic. cap. final. Tondut. resol. civil. cap. 3. 4. 5. 6. 7. & 8. Corrafius lib. 3. miscel. cap. 13. Hothomanus illustr. q. 15. & lib. 7. obs. cap. 11. & lib. 8. cap. 4. Cancercus 2 tom. cap. 6. Hermosilla in *l. 3. tit. 3. p. 5. Valenzuela consil. 3. D. Jean de Larrea alleg. 84. & decis. 12. Noguero. alleg. 2. Amaya in *l. unic. C. de collat. artis, Basil. Legion. de potest. Principis circa monetam, q. 3. & 4. Marquez in gubernat. Christ. lib. 2. cap. ult. §. 2. D. Joseph. de Retes lib. 7. opusc. cap. 1. consel. 2. Guzman. de verit. jur. verit. 12. Marinis tom. 1. decis. 333. Bronchorst. enantioph. cent. 2. assert. 17.*****

⁴ *Impugnatur tradita assertio.* Sed hæc assertio difficilis redditur sequenti juris consideratione; nam æstimatione monetæ est, non ex affectione hominum, sed ex voluntate Principis regulata, *l. 1. ff. de contrahend. emption.* unde licet in aliis rebus propter affectionem, & æstimationem in litem juretur; in nummis tamen non admitti juramentum in litem, probat Ulpianus in *l. in nummis, ff. de in litem jur.* Ergo cum tota substantia monetæ pendeat à voluntate Principis, satisfacit obligationi, qui debitam quantitatem in antiqua, vel nova moneta solvit, & per consequens in præfenti specie nihil intererat, an pensio solveretur

in moneta pretiosiori, an in pejori, cum semper eadem quantitas solvenda esset, sive in una, sive in alia specie. Accedit; nam casu, quo dubitatur de solutione facienda ad monetam antiquam currentem tempore impositionis census; vel ad novam, & usualem, discrimen est constituendum inter eam casum, in quo convenit inter contrahentes, ut certa moneta solvatur, aut nihil convenit inter ipsos, Primo casu necessario antiqua moneta solvenda est, *l. credito-rem 99. ff. de solut.* Si nihil convenit inter eos, usualis moneta debetur, *Clement. 2. de decimis.* Igitur non rectè in hoc casu docet Gregorius, pensionem solvendam esse juxta antiquam monetam; aut si ea in usu non sit, juxta novam æstimationem antiquæ esse faciendam.

Quæ difficultate non obstantè vera est præfens assertio, pro cujus expositione, præmissis, quæ de monetæ origine, & substantialibus requisitis adduxi in *cap. quanto, de jurejur.* sequentes casus sunt distinguendi. Primus est, & quidem facilis, cum in ipsa obligatione pactum adjectum fuit, ut in eadem specie, ponè argento, vel auro, solutio fieret; tunc enim quia ex conventionione contractus legem accipiunt, *l. 1. §. si convenit, ff. de positi, pacto standum* erit, ut nemine refragante docuerunt in quocunque genere debiti, videlicet sive ex mutuo, promissione, vel venditione, Carranza de monetis 4. p. pag. 244. Molina de iustitia disputi 312. vers. Prima, Castillo *lib. 4. controvers. cap. 10. à num. 45. Larrea decis. Granat. 22. per tot. Amaya ubi supra, n. 33. Guzman de evict. q. 22. num. 22. Siguenza de consil. lib. 1. cap. 11. num. 3. Tondut. q. civil. cap. 1. ubi iustitiam hujus pacti latè defendit. Vela dissert. 28. ad finem.* Secundus casus evenit cum absolute debitum contrahitur in argento, vel auro, & queritur, utrum possit solvi in pecunia aëosa, vel è contrario? Et dicendum est, posse solvi in aëre, quod debetur in argento, si talis æqualitas sit monetæ, ut olim in Hispania erat, ut centum regales cujuscumque monetæ, n. que ex legali æstimatione, neque ex commercialis ejusdem valoris sint, *l. 6. tit. 12. lib. 5. recopil.* docuerunt Parladorius *lib. 2. ver. quotid. cap. ult. 5. p. §. 17. num. 17. Megia in pragmatic. taxa panis, fol. 130. Gutierrez lib. 2. pract. q. 179. Morla in emp. tit. 8. q. 13. Valenzuela tom. 1. q. 30. per tot. Amaya ubi supra, num. 10. Larrea decis. 21. num. 56. Noguero. alleg. 2. num. 42.* nisi ex tali solutione aëre monetæ pro argentea præjudicium sequatur creditori, ob ejus transportationem, vel similem causam: unde juxta eorum sententiam defendi potest, census impositos in moneta argentea, eo tempore, quo ullam æstimationem non habebat, vulgò *no reñia premio*, posse hodie redimi in pecunia aëosa; quia omnis solutio regulariter faciendâ est juxta monetam currentem tempore contractæ obligationis: sed eo tempore poterat creditor cogi accipere aëream monetam pro argentea, & è contrâ, *l. 6. tit. 21. lib. 5. recopil.* ergo cum debitor in ipsa constitutione census habuisset jus solvendi æs pro argento, non debet illud amittere ex superveniente accidenti, videlicet quod argenti æstimatio aucta sit; aliàs si omnino eogeretur argentum reddere, plus solveret, & ita contractus usurarius redderetur, ut considerat Leothardus de usur. Sed adhuc contrarium defendit D. Josephus de Retes de consel. 1. num. 45.

Ex

Ex prædicta etiam sententia deducunt Salgado in *Labyrinth. credit. 2. p. cap. 8. per tot.* Nogueroles alleg. 2. à nume 42. censum illo in tempore susceptum in argentea pecunia à possessore majoratus, qui habuerat facultatem regiam accipiendi mille ducata, non designatâ specie monetæ, rectè impositum cenferi; quia tunc æqualis valoris, ac æstimationis erant omnes monetæ: igitur potuit possessor majoratus hanc, vel illam sumere, sine ullo excessu, vel defectu facultatis. Nec casus hic decifus est in *l. 19. tit. 21. lib. 5. recapit.* quia ibi agitur de eo casu, in quo in census constitutione, aut obligatione cautum fuit ut argentum solvatur; tunc enim beneficio illius pragmaticæ solutio fieri potest in ærofa pecunia cum præmio ad decem pro centum. Ut autem cognoscamus, à quo tempore cæpit in Hispania valor argenti augeri, vulgò *tener premio*, non est sequendus D. Franc. Salgado in *Labyrinth. 2. p. cap. 8.* ubi ab anno 1612. existimat, quod ob copiam monetæ ærofæ è regnis extraneis introductæ, cæpit vilescere hæc moneta, & augeri argentea; cum Basilius Legionensis in quaestione illa perdocta *de potest. Princip. circa monetam*, sapius agat de valore aucto argenteæ monetæ: & eam publicè ediderit anno 1605. unde credo ab ipso anno, vel antecedenti valorem argenteæ monetæ excreverit cæpisse, atque ita census postea impositus in argento, non posse solvi in moneta ærofa; cum jam diversa æstimatio esset utriusque monetæ.

6.
Prosequitur alii casu.

Huic casui consequens est alius tritus in tractatione mutationis monetæ, nempe si genus monetæ postea sit immutatum, veluti cum novi, & currentes nummi cuduntur hodie leviores, seu impuriore, ac deteriores veteribus nummis, qui debiti erant; quod frequenter accidit ob ingruentes necessitates; nam Romæ primò as erat libralis, libramque, hoc est duodecim uncias pendebat. Deinde factus est sextantarius, sive redactus ad sextantis, seu duarum unciarum pondus. Tertio factus est uncialis, unciam pendens. Deinde factus est seminuncialis, ut ex Plinio probat David Argente in *d. l. Paulus, fol. 135.* Idem contigit quoque in nummis aureis; nam ab initio ex aurilibra Romana conflati fuerunt 48. vel 50. solidi; unde in Pandectis pœna libræ aureæ, & pœna 50. solidorum, idest aureorum, eadem est. Postea sub Constantino ex auri libra cusi fuerunt centum aurei, & postea sub Valentino 72. ut probant Gibalinus de *negot. rom. 1. lib. 2. cap. 4. arric. 8.* Hothoman. *de nummaria, p. 3. cap. 2.* Budæus *lib. 3. de ass.* Quaritur ergo, an ille qui accepit centum asses librales, possit hodie exsolvere centum asses semiunciales; possitque reddere nummos veteribus debitis leviores, ac pondere diminutos. Aliud quoque exemplum erit, si nummi in ipsa materia, seu metalli puritate, vel bonitate decrementum acceperint, ut Romæ contigit, cum Livius Drusus denariis ex purissimo argento excusis admiscuit octavam partem æris, atque etiam apud Salustium urgente inopiâ, & egestate publicâ, *argentum ære solutum est*, idest nummi, qui erant argentei, postea penè facti sunt ærei, ob pecuniarum inopiam; & etiam aurei veteribus deteriores, ac impuriore conflati, non ex auro coctissimo, & obryzo. Hinc quaritur, an pro veteribus, & probis nummis purissimis, olim creditis ac debitis, dari, & solvi

possint hodie qui sunt ærofi, & deteriores? an è contrario in eunda sit ratio, vel æstimatio bonitatis intrinsecæ, quæ olim erat in nummis creditis, & debitis; & an creditori ea jactura sarciri debeat? Communis Interpretum sententia, quam sequuntur Eneas Robertus *lib. 2. ver. iudic. cap. ultim.* D. Joseph. de Retes *ubi supra, consellur. 2. per tot.* pro creditore affirmant, quia alioqui creditori fieret non levis injuria, argumento dictæ legis Paulus *ff. de solut.* Item quia aliud pro alio invito creditore non solvitur, *l. 2. ff. de rebus creditis*; & æquè bonum in substantia ipsa, & materia creditori reddi debet, *l. cum quid, ff. eodem tit.* substantia verò, & materia nummorum hodie est jaliâ deterior; quò pertinet *lex 1. ff. de contrahend. emptio.* Tandem quia intrinsecæ bonitatis imminutæ rationem esse habendam pro creditore docetur in præsentis textu, & in *cap. olim 20. supra hoc tit.* Sed contrarium, videlicet immutatâ re nummaria, vel in pondere, vel in materia, & substantia nummorum, hoc est in bonitate intrinsecæ, ut ajunt, quæ quidem vel aucta, vel diminuta sit, manente nihilominus eadem potestate, indicatur, seu valore impositio nummis, ita ut iidem cum veteribus hodierni nummi censentur, & appellentur, talis mutationis rationem non esse habendam docuerunt Marquez in *Gubernat. Christ. l. 2. cap. ultim. §. 2.* Basilius Legion. *ubi supra, 3. & 4. p.* David Argente in *d. l. Paulus, fol. 137.* nam cives pecuniâ uti debent secundum legem, formam, & quantitatem publicè datam, ex qua ad eò pendet omnis nummorum potestas, & expositio, ut in nummis ipsa tantum corpora, seu materiam nunquam inspiciamus, sed quantitatem, idest potestatem, seu valorem impositivum, atque formam, ut expressum est in *l. 1. ff. de contrah. l. si is qui nummos*, junctâ glossâ ibi, *ff. de solut.* quo sensu accipi debet *lex 3. ff. de eo quod certo loco*, dum ait: *Pecuniarum unam, & eandem potestatem ubique esse.* Adde etiam mutetur nummorum substantia, argumento legis *cum certum, ff. de auro & argenti* ubi argenti pretium ex præsentis tempore, seu ex valore currenti præstandum esse docetur. Quæ sententiâ retentâ, quam etiam tenet I. Faber in *tit. Instit. quibus mod. tol. obligatio*, non obstant fundamenta contrariæ sententiæ; nam hoc casu aliud pro alio non solvitur, siquidem mutatis nummis dumtaxat in bonitate intrinsecæ, cum maneat eadem forma, auctoritas, qualitas, indicatura, & appellatio nummi, circa dubium est, manere eandem quantitatem; unde cum debitor non fuisset corporum nummorum, sed quantitatis, liberatur solvendo eandem quantitatem in nummis intrinsecè diminutis. Nec obstat textus in *d. cap. olim*, cujus summarium vitiiosissimum est; nam in eo textu simpliciter dicitur, Papienses denarios debitos solvi debere, vel eorum pretium, & æstimationem, in moneta currenti: itaque si nummus Papiensis antiquus valeat hodie sex Lucenses, tunc pro eo Papiensi nummo sex Lucenses dandi sunt. Hoc verò non pertinet ad præsentem disputationem de mutatione bonitatis intrinsecæ, nummorum; nulla enim ibi mutatio substantiæ, & qualitatis, & bonitatis in nummis Papiensibus fuit: quare rectè in eo textu deducunt plures congesti à Barboza in *collecl. & rom. 6. in select. ad illum textum* Larrea decif. *Granat. 24. num. 7.* Nogueroles alleg. 2.

num. 78. pensionem esse solvendam in moneta currenti, juxta veterem materiam, & valorem, si constat qualis fuisset: non tamen ibi docetur, pretiosiorē monetam Papientem necessario solvendam esse; sed ipsam, vel aliam ejusdem valoris, etiamsi intrinsecē vilior sit; quis enim dicit, apud Hispanos debitorem mille regalium, quos accepit *en calderilla*, ò *tarias*, quæ est pretiosior moneta, seclusā omni conventionē, non liberari solvendo eandem quantitatem in moneta vulgò *gruessa*, ò *de la fabrica de molinos*. Unde Innocentius *in d. cap. olim*, tantum jubet, ut eadem quantitas pensionis præstetur; nihil tamen refert, quod in hac, vel illa moneta solvatur; dum tamen ad valorem antiquæ coæquetur.

7.
Exponitur
præfens
Textus.

Nec etiam favet contrariæ sententiæ præfens textus, cujus summario non satis fidelitatur Doctores; pro cuius interpretatione jam notavit David Argentæ ubi *suprà*, conferendum esse hunc textum cum capite *querelam; hoc tit. in 2. collect. supra num. 1.* transcripto, qui eandem hypothese in continet, licet diversum auctorem præ se ferat. In eo quæstio est de certa pensione, quæ præstari debebat in moneta currenti, & communi, nempe Turonensi; quæ quidem Parisiensi erat minor, seu debilior, tam in materia, & pondere, quam indicatura, & valore impostitio; tam in qualitate extrinsecâ, quam intrinsecâ. Canonici autem volebant sibi pensionem solvi in moneta Parisiensi, quæ tunc erat melior in bonitate intrinsecâ, & extrinsecâ; unde Urbanus III. decernit, injustam esse Canonico-rum petitionem: quod etiam non expresso genere monetæ, eisdem verbis decernit Gregorius in præfenti; videlicet ut pensio solvatur juxta priorem pecuniã; & si ea in usu non sit, in moneta currenti, facta æstimatione prioris quoad quantitatem; non quod valorem intrinsecum. Manet ergo; nihil interesse, an quantitas debita solvatur in pretiosiori, an viliori moneta, cum eadem quantitas reddatur, quæ erat tempore contractus; juxta legem *Paulus ff. de solut. & decisionem 592.* Rotæ apud Pennam; nam in nummis corpora non inspicimus; sed quantitatem; & cum de æstimatione rei in conventio-

nem deducta agitur, perpetuò attenditur tempus contractus; *l. Rustilia, ff. de contrab. emp.* sicut in evictione tempus evictionis; *l. bonitatis, ff. de evict.* Sensus ergo Gregorii IX. in præfenti est, ut eadem quantitas pensionis præstetur nunc, ac à principio constituta fuit; nihil tamen refert, quod in hac, vel illa moneta solvatur; dum tamen ad valorem antiquæ coæquetur.

Nec obstat dubitandi ratio supra adducta; nam ut jam sæpius dixi, in præfenti non agebatur de bonitate, aut deterioratione monetæ; sed tantum de majori pensione; quam Canonici exigere volebant; & Gregorius tantum docet, ut eadem pensio solvatur ac instituta fuit à principio; nec augeatur, aut minuat ex mutatione monetæ; non tamen, ut eadem nummi specificè solvantur, sed eadem quantitas in his, vel illis nummis. Prosequitur varios casus usu frequentes resolvens Tondutus *p. 1. resolut. civil. ex quæst. 1. usque ad 20.*

Sed superiori assertioni obstat textus in *Clement. 2. de decimis*, ubi Clemens V. statuit, quod cum alicui beneficiorum decima ad tempus conceditur, quod solvatur juxta consuetam taxationem valoris fructuum beneficii, & in moneta currenti; & usuali: ex quo textu expressè deducitur, in solutione pensionis attendi valorem monetæ currentis tempore solutionis; non verò constitutionis. Igitur non rectè in præfenti Gregorius docet, pensionem solvendam esse ad antiquam monetam. Cui difficultati respondendum est; in eo textu pensionem solvi juxta monetam currentem, quia concessio illa non habet respectum, aut relationem ad traditionem aliquam pecuniæ, seu aliquem contractum onerosum, cujus ratione creditor petere possit juxta antiquam pecuniã; unde eã ratione cessante, necessario solutio fieri debet juxta monetam currentem; *cap. 2. de maledic.* Accedit & alia ratio; nam pecunia est quæ res æstimat; *l. ff. ita 42. ff. de fidejuss.* sed decima in eo textu sumitur ab æstimatione fructuum per singulos annos, quæ necessario fit præfenti, & nova pecunia; igitur solvenda est illa ipsa nova, & currens pecunia; quæ fructibus designat valorem.

8.
Dissolvi-
tur dubi-
tandi ratio.

9.
Exponitur
Clement. 2.
de decimis.

CAPUT XXVII.

(a) Idem.

Auctoritate præfentium inhibemus, ne quis pro eo quod (b) in Oratoriis; quæ in (c) grangiis vestris habetis; interdum aliqui vestrum celebrant; procuraciones, quæ ratione visitationis debentur, à vobis exigere, vel extorquere præsumat.

NOTÆ:

1. (a) *Idem.* Gregorius videlicet IX. non tamen constat cum quibus monachis loquatur, qui oratoria in grangiis habebant.

(b) *Oratoriis.* De oratoriis monachorum agemus in *cap. patentibus, de privi.*

2. (c) *Grangis.* Grangia dicitur prædium, villa, & horreum. Hinc grangiaris pro villico. *Cæfarius lib. 6. miracul. cap. 23.* ibi: *Idem apud nos*

ejusdem prælo loci grangiaris recitavit. Illustrat Johannes Vossius de *vitiis serm. lib. 2. cap. 8.*

COMMENTARIUM.

IN præfenti statuit Gregorius propter Oratoria privata à monachis in grangiis constructa, non deberi Episcopo visitanti procuracionem. Consonant textus in *cap. 1. de capel. monach.* ubi Honorius III. Abbati, & conventui Aquitaniensi